

Bryssel 21.6.2021
COM(2021) 325 final

2018/0248 (COD)

**KOMISSION TIEDONANTO
EUROOPAN PARLAMENTILLE**

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 6 kohdan mukaisesti

**turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston perustamisesta annettavan
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen hyväksymiseksi**

**KOMISSION TIEDONANTO
EUROOPAN PARLAMENTILLE**

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 6 kohdan mukaisesti

**turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston perustamisesta annettavan
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen hyväksymiseksi**

1. TAUSTA

Päivä, jona ehdotus toimitettiin Euroopan parlamentille ja neuvostolle (asiakirja COM(2018) 471 final – 2018/0248 COD):	13. kesäkuuta 2018
Päivä, jona Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi ehdotuksesta lausuntonsa:	17. lokakuuta 2018
Päivä, jona Euroopan parlamentti vahvisti ensimmäisen käsittelyn kantansa:	13. maaliskuuta 2019
Päivä, jona neuvosto hyväksyi osittaisen yleisnäkemyksen:	7. kesäkuuta 2019
Päivä, jona neuvosto hyväksyi yleisnäkemyksen:	12. lokakuuta 2020
Kuudes kolmikantakokous, jossa päästiin alustavaan poliittiseen yhteisymmärrykseen keskeisistä poliittisista kohdista:	9. joulukuuta 2020
Päivä, jona neuvoston kanta vahvistettiin:	14. kesäkuuta 2021

2. KOMISSION EHDOTUKSEN TAVOITE

Komissio esitti vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehiksen yhteydessä ehdotuksensa turvapaikka- ja maahanmuuttorehastosta (AMIF-rahasto), jonka avulla tukea muuttoliikkeen tehokkaalle hallinnalle jäsenvaltioissa uudistetaan ja vahvistetaan. Ehdotuksen tarkoituksena oli vahvistaa merkittävästi muuttoliikkeen ja ulkorajojen hallintaan tarkoitettuja unionin kokonaismäärärahoja.

Rahaston tavoitteena on edistää vakaata ja oikeudenmukaista EU:n muuttoliikepolitiikkaa. Rahastolla vastataan ensisijaisesti EU:n jäsenvaltioiden sisäisiin tarpeisiin, mutta siinä tunnustetaan myös tarpeet EU:n ulkorajojen ulkopuolella, jossa se voi toimia asianmukaisten suojatoimien mukaisesti. Se voi erilaisten täytäntöönpanosääntöjensä avulla tukea toimia EU:n ulkopuolella kansainvälisten järjestöjen, kolmansiin maihin sijoittautuneiden tukikelpoisten yhteisöjen (esim. valtiosta riippumattomat järjestöt) kautta tai sellaisissa kolmansissa maissa, jotka täyttävät rahastoon osallistumista koskevat tukikelpoisuusperusteet.

Rahaston avulla varmistetaan, että EU täyttää edelleen velvoitteensa kansainvälistä suojelua tarvitsevia kohtaan tukemalla edellytykset täyttävien turvapaikanhakijoiden ja muuttajien uudelleensijoittamista, humanitaarista maahanpääsyä ja kotouttamista. Rahastosta voidaan myös helpottaa sellaisten henkilöiden ihmisarvoista paluuta, joilla ei ole oikeutta jäädä EU:hun, ja tukea ratkaisuja, joilla korvataan laiton muuttoliike turvallisilla ja hyvin hallinnoiduilla laillisen maahanmuuton väylillä.

Kuten edellisellä ohjelmakaudella todettiin, edellisen rahaston hallinnoinnissa olisi tarvittu enemmän joustavuutta, jotta sen tavoitteita olisi voitu tukea paremmin. Samalla kun uutta rahastoa koskeva ehdotus tarjoaa tällaista joustavuutta, sillä varmistettiin myös, että rahoitus suunnataan unionin painopistealueille ja toimiin, joista unionille on merkittävää etua. Näin ollen ehdotettiin uusia mekanismeja rahoituksen kohdentamiseksi yhteistyöhön perustuvaan sekä suoraan ja välilliseen hallintaan, jotta voidaan käsitellä muuttuvia operatiivisia haasteita ja painopistealueita.

3. NEUVOSTON KANTAA KOSKEVAT HUOMAUTUKSET

Ensimmäisessä käsittelyssä vahvistettu neuvoston kanta kuvastaa täysin Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission välillä 9. joulukuuta 2020 saavutettua poliittista yhteisymmärrystä.

Yhteisymmärryksen pääkohdat olivat seuraavat:

Rahaston nimi: Rahaston nimeksi on muutettu turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto (AMIF-rahasto), joka oli rahaston nimenä rahoituskaudella 2014–2020.

Tavoitteet: Kattava poliittinen tavoite ja erityistavoitteet, mukaan lukien uusi erityistavoite ”Yhteisvastuu ja oikeudenmukainen vastuunjako jäsenvaltioiden kesken”.

Talousarvio: Rahoituspuitteet mukautettiin vuosien 2021–2027 monivuotisessa rahoituskehyksessä sovittuihin määriin eli 9,9 miljardiin euroon käypinä hintoina. Temaattisen rahoitusvälineen osuutta kokonaismäärärahoista vähennettiin 40 prosentista 36,5 prosenttiin. Lisäksi komission ehdotus lisärahoituksen saamisen ehdollisuudesta väliarviointivaiheessa säilytettiin. Ehdotetun mukaisesti jäsenvaltion on väliarvioinnissa esitettävä maksatushakemukset, jotka kattavat vähintään 10 prosenttia sen ohjelman alkuperäisistä määrärahoista, jotta ne voivat saada ohjelmansa lisärahoitusta.

Rahoituksen vähimmäisprosenttiosuus: Erityistavoitteisiin osoitettujen varojen vähimmäisosuudet otettiin käyttöön seuraavasti:

- a) Vähintään 15 prosenttia jäsenvaltioiden ohjelmien varoista osoitetaan Euroopan yhteistä turvapaikkajärjestelmää koskevaan erityistavoitteeseen.
- b) Vähintään 15 prosenttia jäsenvaltioiden ohjelmien varoista osoitetaan laillista muuttoliikettä, kotouttamista ja sosiaalista osallisuutta koskevaan erityistavoitteeseen.
- c) Vähintään 20 prosenttia temaattisen rahoitusvälineen varoista osoitetaan yhteisvastuuta ja vastuunjakoa koskevaan erityistavoitteeseen.

- d) Vähintään 5 prosenttia temaattisen rahoitusvälineen alkuperäisistä määrärahoista kohdennetaan kotouttamistoimenpiteitä toteuttaville paikallis- ja alueviranomaisille.

Jäsenvaltiot voivat poiketa ohjelmiansa rahoituksen vähimmäisprosenttiosuuksista asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa.

Tuen soveltamisala: Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston liitteessä III (Tuen soveltamisala) lueteltuja tukikelpoisia toimia hallinnoidaan seuraavasti:

- a) Liite III muodostaa toimia koskevan luettelon, joka ei ole tyhjentävä (”avoin luettelo”), jäsenvaltioiden laatimia ohjelmia varten.
- b) Liitteestä III, hätäapua lukuun ottamatta, tulee toimia koskeva tyhjentävä luettelo (”suljettu luettelo”) temaattisen rahoitusvälineen työohjelmia varten. Komissio voi lisätä toimia liitteeseen III delegoidulla säädöksellä.

Kolmannet maat ja rahaston ulkoinen ulottuvuus: Yhteisymmärrykseen päästiin seuraavin perustein:

- a) Muut suojatoimet, jotka koskevat kolmansissa maissa toteutettavia ja niihin liittyviä toimia (esim. kolmansissa maissa toteutettaville tai niihin liittyville jäsenvaltioiden hankkeille tarvitaan komission ennakkohyväksyntä ja kolmansiin maihin sijoittautuneet tukikelpoiset yhteisöt voivat saada rahoitusta vain, jos ne ovat osa konsortiota, jossa on vähintään yksi jäsenvaltioon sijoittautunut yhteisö).
- b) Ainoastaan sellaiset kolmannet maat, jotka ovat tehneet unionin kanssa sopimuksen perusteista ja menettelyistä, joilla määritetään turvapaikkahakemusten käsittelystä vastuussa oleva valtio, voivat osallistua rahastoon kyseistä osallistumista koskevan erityissopimuksen nojalla.
- c) Vaikka kolmansissa maissa toteutettavat tai niihin liittyvät toimet ovat edelleen mahdollisia, uusissa säännöksissä korostetaan rahaston sisäistä luonnetta ja sitä, että ohjelmien on ensisijaisesti palveltava unionin sisäistä politiikkaa.

Täytäntöönpanosäädösten hyväksymismenettelyt: temaattisen rahoitusvälineen työohjelmat hyväksytään täytäntöönpanosäädöksillä tarkastelumenettelyä noudattaen (mukana on lausunnosta pidättymistä koskeva lauseke). Hätäapua varten otettiin käyttöön nopeampi, suoraan sovellettavien täytäntöönpanosäädösten menettely. Vuotuisen tuloksellisuuskertomuksen malli hyväksytään täytäntöönpanosäädöksellä neuvoa-antavaa menettelyä noudattaen.

Operatiivinen tuki: Prosenttiosuutta, joka voidaan osoittaa operatiiviseen tukeen, korotettiin 15 prosenttiin (komission ehdotuksen 10 prosentista) ja laajennettiin kattamaan kaikkien erityistavoitteiden mukaiset toimet.

Uudelleensijoittaminen, humanitaarinen maahanpääsy ja sisäiset siirrot: Jäsenvaltioille myönnettävät kiinteät määrät hyväksyttiin seuraavasti:

- a) 10 000 euroa kutakin uudelleensijoittamisen kautta maahan päässyttä henkilöä kohden, mukaan lukien heidän perheenjäsenensä.

- b) 6 000 euroa kutakin humanitaarisen maahanpääsyn kautta maahan päässyttä henkilöä kohden. Tämä määrä nostetaan 8 000 euroon haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden osalta. Myös heidän perheenjäsenensä voivat saada tukea.
- c) 10 000 euroa jäsenvaltiosta toiseen siirrettyä kansainvälistä suojelua hakevaa tai sitä saavaa henkilöä kohden, mukaan lukien heidän perheenjäsenensä (sisäisten siirtojen osalta sovittiin myös yksinkertaisemmasta kertamaksuja koskevasta lähestymistavasta).
- d) Komissio voi mukauttaa edellä mainittuja määriä delegoiduilla säädöksillä inflaatioasteen ja asianomaisten alojen kehityksen huomioon ottamiseksi.

Kansainväliset organisaatiot: Tekstiin sisällytettiin uusia säännöksiä kansainvälisten organisaatioiden tarkastuksesta ja valvonnasta.

Suorituskykyindikaattorit: Liitteissä V ja VIII esitettyjä tulos- ja tuotosindikaattoreita virtaviivaistettiin.

Taannehtivuus: Asetukseen sisällytettiin taannehtivuussäännöksiä sen huomioon ottamiseksi, että säädöstä ei hyväksyttäisi ennen vuoden 2020 loppua.

Perusteet rahoituksen jakamiselle ohjelmille: Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston liitteestä I päästiin yhteisymmärrykseen seuraavien aiheiden osalta:

- a) Alkuperäiset määrärahat, jotka koskevat saariyhteisöjä, turvapaikka-asioiden, laillisen maahanmuuton ja kotouttamisen sekä laittoman muuttoliikkeen ja palauttamisen välistä painotettua jakautumista sekä turvapaikkaa, laillista muuttoliikettä ja kotouttamista koskevia alakriteerejä.
- b) Laitonta muuttoliikettä koskevien alakriteerien painotettu jakautuminen siten, että palauttamispäätöksen kohteena olevien kolmansien maiden kansalaisten osuus on 70 prosenttia ja maasta tosiasiallisesti poistuneiden osuus 30 prosenttia.
- c) Raportoinnin perustason käyttöönotto.

Yleisesti ottaen yhteisymmärryksessä säilytetään komission alkuperäisen ehdotuksen tavoitteet, vaikka sovittu kanta tarjoaa hieman vähemmän joustavuutta ja yksinkertaistamista kuin alun perin ehdotettiin. Yhteisymmärryksessä säilytetään sama tavoitetaso kuin alkuperäisessä ehdotuksessa, ja se tarjoaa toimivan oikeusperustan rahaston tavoitteiden toteuttamiselle.

Komissio ilmoitti viimeisimmässä poliittisessa kolmikantakokouksessa 9. joulukuuta 2020, että se voi hyväksyä Euroopan parlamentin ja neuvoston välillä sovitut seikat lopullisen kattavan yhteisymmärryksen saavuttamiseksi.

4. PÄÄTELMÄT

Komissio hyväksyy neuvoston kannan.
